

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 4ης Δεκεμβρίου 2008

σχετικά με τα κριτήρια εξαγωγής ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου σε τρίτες χώρες

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2008) 7570]

(2008/956/Ευρατόμ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 33 δεύτερη παράγραφος και 124 δεύτερη περίπτωση,

την οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006, σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 16 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Τη βάση των μέτρων προστασίας κατά του κινδύνου λόγω ιονίζουσας ακτινοβολίας εκπεμπόμενης από ραδιενεργά απόβλητα ή αναλωμένο καύσιμο διαμορφώνουν οι αρχές ακτινοπροστασίας που έχουν συμφωνηθεί διεθνώς.
- (2) Για να είναι αποτελεσματικές, οι αρχές αυτές πρέπει να είναι ενταγμένες σε εθνικά κανονιστικά συστήματα.
- (3) Σύμφωνα με τις επικρατούσες απόψεις περί ασφάλειας στην Κοινότητα όσον αφορά δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται ραδιενεργές ουσίες, απαιτείται πραγματική ανεξαρτησία ρόλων μεταξύ κανονιστικών αρχών και επιχειρήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η ενδεδειγμένη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου.
- (4) Για την απόφαση αδειοδότησης αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου σε τρίτες χώρες την ευθύνη φέρουν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εξαγωγής.
- (5) Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εξαγωγής θα πρέπει να διαμορφώνουν γνώμη, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 16 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ, σχετικά τη διοικητική και τεχνική ικα-

νότητα της τρίτης χώρας όσον αφορά την ασφαλή διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου καθώς και την καταλληλότητα των σχετικών ρυθμιστικών μηχανισμών.

- (6) Κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αυτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν κάποια ιεράρχηση μεταξύ τους.
- (7) Για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, η βασική σχετική διεθνής νομική πράξη είναι η κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και για την ασφάλεια διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.
- (8) Επιπλέον προς τη συμμόρφωση προς τη δέση κριτηρίων, για την αδειοδότηση αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου προς τρίτη χώρα είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες όπως θέματα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, ηθικά, επιστημονικά και δημόσιας ασφάλειας.
- (9) Στο άρθρο 2 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ ρυθμίζεται το δικαίωμα κράτους μέλους ή επιχείρησης του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να αποσταλούν ραδιενεργά απόβλητα προς επεξεργασία ή πρόκειται να αποσταλεί άλλο υλικό για την ανάκτηση των ραδιενεργών αποβλήτων, να επιστρέφει τα ραδιενεργά απόβλητα στη χώρα καταγωγής τους μετά την επεξεργασία. Επίσης προβλέπει ότι η οδηγία 2006/117/Ευρατόμ δεν θίγει το δικαίωμα κράτους μέλους ή επιχείρησης του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να αποσταλεί αναλωμένο καύσιμο προς επανεπεξεργασία να επιστρέφει στη χώρα καταγωγής τους τα ραδιενεργά απόβλητα που ανακτώνται από τις εργασίες επανεπεξεργασίας.
- (10) Τα κριτήρια που ορίζονται στην παρούσα σύσταση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής που συγκροτείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ,

(¹) ΕΕ L 337 της 5.12.2006, σ. 21.

ΔΙΑΤΥΠΩΝΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

1. Οι βασικές απαιτήσεις σχετικά με την εξαγωγή ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου προς τρίτες χώρες αναφερόμενες στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ έχουν ως εξής:

- α) θα πρέπει να θεσπίζονται και να επιβάλλονται κατάλληλες εθνικές διατάξεις ακτινοπροστασίας για την ακτινοπροστασία των εργαζομένων και του ευρέως κοινού. Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να είναι συνεπείς προς τα αντίστοιχα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ακτινοπροστασίας·
- β) θα πρέπει να υφίσταται συνεκτικό νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση δραστηριοτήτων που συνεπάγονται κίνδυνο από ραδιενεργές ουσίες, περιλαμβανομένων των ραδιενεργών αποβλήτων και του αναλωμένου καυσίμου·
- γ) θα πρέπει να έχουν συγκροτηθεί αποτελεσματικές, ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές, αρμόδιες για την έκδοση αδειών, την ανάθεσή τους, την εκτίμηση των αιτήσεων, επιφορτισμένες με καθήκοντα επιθεώρησης και επιβολής, οι οποίες θα διαθέτουν επαρκείς πόρους·
- δ) θα πρέπει να προβλέπεται σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργάνων που εμπλέκονται στις διάφορες φάσεις της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, ιδίως μεταξύ επιχειρήσεων και ρυθμιστικών αρχών·
- ε) πρέπει να υπάρχει σύστημα υποβολής αναφορών προς τις προαναφερόμενες αρχές ή εξουσιοδότησης από αυτές, για οργανισμούς που διαχειρίζονται ραδιενεργά απόβλητα ή αναλωμένο καύσιμο·
- στ) πρέπει να διασφαλίζεται ότι την πρωταρχική ευθύνη για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου ή ραδιενεργών αποβλήτων φέρει ο κάτοχος της αντίστοιχης άδειας και ότι κάθε κάτοχος της σχετικής άδειας ανταποκρίνεται στις ευθύνες του·
- ζ) πρέπει να προβλέπεται η διαθεσιμότητα του κατάλληλου προσωπικού που απαιτείται για εργασίες σχετικές με την ασφάλεια κατά την επιχειρησιακή διάρκεια ζωής εγκατάστασης διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων καθώς και η διαθεσιμότητα επαρκών οικονομικών πόρων για την υποστήριξη της ασφάλειας εγκαταστάσεων διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων κατά τον επιχειρησιακό χρόνο ζωής τους και για τον παροπλισμό τους·
- η) πρέπει να υφίσταται και να επιβάλλεται κατάλληλο εθνικό καθεστώς ευθύνης έναντι τρίτων·
- θ) καθιέρωση και εφαρμογή κατάλληλων προγραμμάτων διασφάλισης ποιότητας για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων·
- ι) επαρκή προστατευτικά και διορθωτικά μέτρα, περιλαμβανομένων της παροχής πληροφοριών στις οικείες ομάδες πλη-

θυσμού και της προετοιμασίας και δοκιμής σχεδίων έκτακτης ανάγκης, που θα εφαρμόζονται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ακτινοπροστασίας, ώστε να ελέγχεται η έκλυση και να αμβλύνονται οι επιπτώσεις.

2. Για την αποτίμηση της τήρησης των ανωτέρω απαιτήσεων όσον αφορά τις εξαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου προς τρίτες χώρες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη συμμόρφωση της τρίτης χώρας προς τα ακόλουθα κριτήρια:

α) Θεμελιώδη κριτήρια:

- μέλος του ΔΟΑΕ και συνεπακόλουθη τήρηση των συναφών προτύπων ασφαλείας του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας,
- υπογραφή, κύρωση και τήρηση της κοινής σύμβασης για την ασφάλεια διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου, ως ένδειξη της προθυμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κοινή σύμβαση και ως απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις σχετικές διατάξεις που αφορούν την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων,
- υπογραφή και κύρωση της σύμβασης για τη φυσική προστασία πυρηνικών υλικών και της τροποποίησής της, ως αναγνώριση της υποχρέωσης πρόληψης, εντοπισμού και επιβολής κυρώσεων για παρανόμες ενέργειες που αφορούν το πυρηνικό υλικό,
- υπογραφή, κύρωση και τήρηση της σύμβασης για την πυρηνική ασφάλεια (CNS-ΣΠΑ), που αποτελεί τη σημαντικότερη νομική πράξη στον τομέα της πυρηνικής ασφαλείας και περιέχει σημαντικές διατάξεις σχετικά με την ετοιμότητα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και την ακτινοπροστασία,
- υπαγωγή των εγκαταστάσεων αναλωμένου καυσίμου στους όρους της συμφωνίας διασφάλισης του ΔΟΑΕ σε συνάρτηση με την υπογραφή και την κύρωση της συνθήκης για τη μη διάδοση (NPT-ΣΜΔ) και των σχετικών συμπληρωματικών πρωτοκόλλων, ώστε να στοιχειοθετείται ότι το αναλωμένο πυρηνικό καύσιμο δεν διοχετεύεται σε χρήσεις άλλες από τις σκοπούμενες ειρηνικές χρήσεις του,
- υπογραφή, κύρωση και τήρηση της σύμβασης της Βιέννης για την αστική ευθύνη λόγω πυρηνικών ζημιών ή του πρωτοκόλλου για την τροποποίηση της σύμβασης της Βιέννης για την αστική ευθύνη λόγω πυρηνικών ζημιών, ή της σύμβασης για συμπληρωματική αποζημίωση πυρηνικών ζημιών ή της σύμβασης για την ευθύνη τρίτων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, της 29ης Ιουλίου 1960, όπως έχει τροποποιηθεί με το συμπληρωματικό πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και με το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982 (σύμβαση Παρισιού), ώστε να στοιχειοθετείται ότι, σε περίπτωση πυρηνικής ζημίας, τη βασική ευθύνη φέρει ο κάτοχος της άδειας.

β) Συμπληρωματικά κριτήρια:

- υπογραφή, κύρωση και τήρηση της σύμβασης για την αρωγή σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος και έκτακτης ανάγκης ακτινοπροστασίας (AC) και της σύμβασης για την έγκαιρη προειδοποίηση για πυρηνικό ατύχημα (ENC), ώστε να στοιχειοθετείται ότι, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ακτινοπροστασίας, θα δοθούν προς τον πληθυσμό που επλήγη οι κατάλληλες πληροφορίες και ότι τότε θα εφαρμοστούν επαρκή προστατευτικά και διορθωτικά μέτρα, περιλαμβανόμενης της προετοιμασίας και δοκιμής σχεδίων έκτακτης ανάγκης, ώστε να αντιμετωπιστεί η έκλυση και να αμβλυθούν οι επιπτώσεις της,
 - συμμόρφωση προς διεθνείς πράξεις που αφορούν την ασφαλή μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων, ειδικότερα τις συμβάσεις SOLAS και Σικάγου, ώστε να στοιχειοθετείται ότι όντως εκτελούνται αποτελεσματικοί έλεγχοι στις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1, κατά την εξέταση του θέματος αδειοδότησης αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου προς τρίτες χώρες είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και άλλες παράμετροι που αφορούν, παραδείγματος χάρη, θέματα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, ηθικά, επιστημονικά και δημόσιας ασφάλειας.
4. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών συνεργάζονται με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών που αφορούν την εφαρμογή της παρούσας σύστασης.

Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 4 Δεκεμβρίου 2008.

Για την Επιτροπή
Andris PIEBALGS
Μέλος της Επιτροπής